

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องระบบงานภาครัฐประดิษฐ์พื้นบ้านภาคใต้ ผู้วิจัยได้สรุปผลในการวิจัยและขอนำเสนอตามลำดับดังนี้ คือ วัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล การวิจัย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) วิัฒนาการของระบบงานภาครัฐประดิษฐ์พื้นบ้านภาคใต้ (2) แนวคิดและองค์ประกอบของระบบงานภาครัฐประดิษฐ์พื้นบ้านภาคใต้ (3) แนวทางการพัฒนาระบบงานภาครัฐประดิษฐ์พื้นบ้านภาคใต้

วิธีดำเนินการวิจัย การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เอกสาร ตำรา วารสาร บทความทางวิชาการ หนังสือที่เขียนโดยผู้เชี่ยวชาญการแสดง ศิลปินพันธุ์ วิทยานิพนธ์และผลงานการประดิษฐ์ที่รำของสถาบันราชภัฏภาคใต้ 5 แห่ง จำนวน 40 รายการ ซึ่ง ประกอบด้วย สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช สถาบันราชภัฏภูเก็ต สถาบันราชภัฏสงขลา สถาบันราชภัฏยะลาและสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี ก่อนหัวอย่าง ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้าน นาฏศิลป์ไทย จำนวน 30 คน เครื่องมือเป็นแบบสำรวจเอกสารและแบบสัมภาษณ์แบบนี้โครงสร้าง การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิเคราะห์เนื้อหาตาม วัตถุประสงค์ โดยใช้ค่าสถิติร้อยละ

สรุปผลการวิจัย

การนำเสนอผลการวิจัยเรื่องระบบงานภาครัฐประดิษฐ์พื้นบ้านภาคใต้ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลการศึกษาเอกสารและสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ด้านวิัฒนาการ แนวคิดและ องค์ประกอบของระบบงานภาครัฐประดิษฐ์พื้นบ้านภาคใต้

ตอนที่ 3 ข้อมูลการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ด้านแนวทางการพัฒนาระบบงานภาครัฐประดิษฐ์ พื้นบ้านภาคใต้

ตอนที่ 1 สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลผู้เชี่ยวชาญด้านนาฏศิลป์ จำนวน 30 คน พบว่า ผู้เชี่ยวชาญด้าน นาฏศิลป์มีภารกิจการศึกษาระดับปริญญาตรี อยู่ในระดับสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 60 ระดับสูงกว่าปริญญาตรี รองลงมา คิดเป็นร้อยละ 23 และน้อยที่สุดระดับต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 16

ข้อมูลผู้เชี่ยวชาญด้านนาฏศิลป์ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พนบว่า ผู้เชี่ยวชาญด้านนาฏศิลป์มีประสบการณ์ในการสอนหรือทำงานมากกว่า หรือ 16 ปีขึ้นไป อยู่ในระดับสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 60 มีประสบการณ์ในการทำงาน 11-15 ปี รองลงมา คิดเป็นร้อยละ 23.33 และประสบการณ์ในการทำงาน 1-10 ปี น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 16.67

ตอบที่ 2 ข้อมูลการศึกษาเอกสารและการสัมภาษณ์ก่อนตัวอย่าง ด้านวิัฒนาการ แนวคิด และองค์ประกอบของระบบนาฏยประดิษฐ์พื้นบ้านภาคใต้ ซึ่งจะได้กล่าวโดยลำดับ

2.1 ข้อมูลการศึกษาเอกสาร ด้านวิัฒนาการระบบนาฏยประดิษฐ์พื้นบ้านภาคใต้ ปรากฏผลดังนี้

ระบบนาฏยประดิษฐ์พื้นบ้านภาคใต้ จำแนกตามสถาบันและประเภทการแสดง พนบว่า ระบบนาฏยประดิษฐ์พื้นบ้านภาคใต้ด้านศิลปะพื้นบ้าน อยู่ในระดับสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 42.5 โดยมีสถาบันราชภัฏสงขลาประดิษฐ์ 8 ชุด สถาบันราชภัฏยะลาและสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี สถาบันละ 4 ชุด และสถาบันราชภัฏนราธิราชนครินทร์ 1 ชุด ส่วนด้านวัฒนธรรมชาวไทยเชื้อสายจีน ด้านกีฬาพื้นบ้านอยู่ในระดับน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 2.5 โดยมีสถาบันราชภัฏสงขลาประดิษฐ์ ด้านละ 1 ชุด

ระบบนาฏยประดิษฐ์พื้นบ้านภาคใต้ของสถาบันราชภัฏต่าง ๆ จำแนกตามปีและลักษณะ ปรากฏดังนี้

ดูการแสดงของสถาบันราชภัฏ ที่สืบทอดมาจากศิลปะพื้นบ้าน จำแนกตามปีและลักษณะ พนบว่า มีทั้งหมด 17 ชุด ดังนี้

ระบบดังข้อมูล ของสถาบันราชภัฏนราธิราชนครินทร์ ประดิษฐ์ปีการศึกษา 2542 เป็นผลงาน อาจารย์ก่อรุ่ม ลักษณะเอกสาร ไม่มีเอกสาร แต่มีวีดิทัศน์

ระบบถึงกุณานารี ระบบงานจุล ระบบย่านลิเพา ระบบเกขาเล็ก ระบบอนทอง ระบบน้ำพัตรทักษิณ ระบบชาชูกำเปง และระบบชาติก ของสถาบันราชภัฏสงขลา ประดิษฐ์ปีการศึกษา 2522, 2523, 2524, 2526, 2532, 2535 และ 2541 ตามลำดับ เป็นวิทยานิพนธ์ ยกเว้นระบบชาชูกำเปง เป็นศิลปินิพนธ์และระบบชาติก ประกอบด้วยการประดิษฐ์ทำรำเต้น ลักษณะเอกสารมีรูปเล่น และมีวีดิทัศน์ ยกเว้นระบบน้ำพัตรทักษิณไม่มีวีดิทัศน์

ระบบดีดขาว ระบบอนทอง ระบบปาเตี๊ยะและระบบไม้ ของสถาบันราชภัฏยะลา ประดิษฐ์ปีการศึกษา 2526, 2527, 2528 และ 2533 ตามลำดับ เป็นผลงานอาจารย์เดียว ยกเว้นระบบร่องทองเป็นศิลปินิพนธ์ ลักษณะเอกสาร ไม่มีเอกสารรูปเล่น ไม่มีวีดิทัศน์ ยกเว้นระบบปาเตี๊ยะ มีเอกสารรูปเล่นและมีวีดิทัศน์

ระนำทอต้า ระนำไช่คิม ระนำอวนເມແລະ ระนำหนົກແທ້ງ ຂອງສຕາບັນຮາຈກູ້ສູງຮ່ານີ ປະຕິຍຸປືການສຶກພາ 2527 ແລະ 2528 ເປັນວິທະນີພັນດີ ດັກນົມເອກສາຮູບເລີ່ມ ໄນມີ ວິວິທີທັກນີ້

ຊຸດກາຮແສດງຂອງສຕາບັນຮາຈກູ້ ທີ່ສົນເໜື່ອງມາຈາກວັດນຫຣ່ານໄກຍຫຼຸກ ຈຳແນກຄານປີແລະ ດັກນົມ ພບວ່າ ມີທັງໝາດ 4 ຊຸດ ດັ່ງນີ້

ຮະບໍາຫັນທະຖຸງແລະ ຮະບໍາໄນຮານໄນຮານໄຕ ຂອງສຕາບັນຮາຈກູ້ຄຣີຮ່ານຮາຈ ປະຕິຍຸປືການສຶກພາ 2539 ແລະ 2540 ຕາມລຳດັບ ເປັນພລງານຂອງອາຈານຍົກລຸ່ມ ໄນມີເອກສາຮູບເລີ່ມແລະ ວິວິທີທັກນີ້

ຮະບໍາໃນຕປາດີແລະ ຮະບໍາເໜື່ອໜອນຮ່ອນຮ່າ ຂອງສຕາບັນຮາຈກູ້ສູງສົງລາ ປະຕິຍຸປືການສຶກພາ 2528 ແລະ 2531 ຕາມລຳດັບ ເປັນພລງານວິທະນີພັນດີ ດັກນົມເອກສາຮູບເລີ່ມແລະ ວິວິທີທັກນີ້

ຊຸດກາຮແສດງຂອງສຕາບັນຮາຈກູ້ ທີ່ສົນເໜື່ອງມາຈາກວັດນຫຣ່ານໄກຍນຸ້ອືນ ຈຳແນກຄານປີແລະ ດັກນົມ ພບວ່າ ມີທັງໝາດ 7 ຊຸດ ດັ່ງນີ້

ຮະນຳຄາຣີນຸກງແລະ ຮະນຳນໍາຮາຍາກາປາກອ ແລະ ຂອງສຕາບັນຮາຈກູ້ສູງສົງລາ ປະຕິຍຸປືການສຶກພາ 2536 ແລະ 2539 ຕາມລຳດັບ ເປັນພລງານຄືລົມປິນພັນດີ ມີເອກສາຮູບເລີ່ມແລະ ວິວິທີທັກນີ້

ຮະນຳສໄບແພຣ ຮະນຳຍະດາມີອງຂວັງ ກະບວນກາຮແກ່ຕາຣີເກອຣ໌ກາວນ ຮະນຳໄໂຍເກີດປ່າຍ ແລະ ຕາຣີນຸງອດືອລອ ຂອງສຕາບັນຮາຈກູ້ສູງສົງລາ ປະຕິຍຸປືການສຶກພາ 2523, 2529, 2531, 2534 ແລະ 2537 ຕາມລຳດັບ ສ່ວນໃໝ່ເປັນພລງານອາຈານຍົກລຸ່ມ ຍາກເວັນຮະນຳຍະດາມີອງຂວັງ ແລະ ໄຍເກີດປ່າຍ ເປັນວິທະນີພັນດີ ດັກນົມເອກສາຮູບເລີ່ມ ໄນມີວິວິທີທັກນີ້ ຮະນຳໄໂຍເກີດປ່າຍ ມີເອກສາຮູບເລີ່ມ ໄນມີວິວິທີທັກນີ້ ສ່ວນກະບວນກາຮແກ່ຕາຣີເກອຣ໌ກາວນ ແລະ ຕາຣີນຸງອດືອລອ ໄນມີເອກສາຮູບເລີ່ມ ແລະ ໄນມີວິວິທີທັກນີ້

ຊຸດກາຮແສດງຂອງສຕາບັນຮາຈກູ້ ທີ່ສົນເໜື່ອງມາຈາກວັດນຫຣ່ານໄກຍເຂົ້ອຍໜືນ ຈຳແນກຄານປີແລະ ດັກນົມ ພບວ່າ ມີ 1 ຊຸດ ດັ່ງນີ້

ຊຸດຮະນຳໄກເກີດສັ່ນອຸ່ ຂອງສຕາບັນຮາຈກູ້ສູງສົງລາ ປະຕິຍຸປືການສຶກພາ 2540 ປະກອບຮາຍວິຊາ ກາຮປະຕິຍຸປືການທ່າຮ່ານດີ ດັກນົມເອກສາຮູບເລີ່ມ ໄນມີວິວິທີທັກນີ້

ຊຸດກາຮແສດງຂອງສຕາບັນຮາຈກູ້ ທີ່ສົນເໜື່ອງມາຈາກກາຮັກກ່ຽວຂ້ອງກ່ຽວ ຈຳແນກຄານປີແລະ ດັກນົມ ພບວ່າ ມີ 3 ຊຸດ ດັ່ງນີ້

ຮະນຳນຳກຳນົກບຸດ ຮະນຳເນືອກທອງແລະ ຮະນຳເຫື່ອງພໍາ ຂອງສຕາບັນຮາຈກູ້ສູງສົງລາ ປະຕິຍຸປືການສຶກພາ 2530, 2531 ແລະ 2536 ຕາມລຳດັບ ເປັນພລງານວິທະນີພັນດີ ແລະ ຄືລົມປິນພັນດີ ດັກນົມເອກສາຮູບເລີ່ມ ໄນມີວິວິທີທັກນີ້

ຊຸດກາຮແສດງຂອງສຕາບັນຮາຈກູ້ ທີ່ສົນເໜື່ອງມາຈາກກາຮັກກ່ຽວຂ້ອງກ່ຽວ ກົດກຳໄດ້ ຈຳແນກຄານປີແລະ ດັກນົມ ພບວ່າ ມີ 5 ຊຸດ ດັ່ງນີ້

ระบบทุนกรรณาเขี้ยวน้ำเพลิน ของสถาบันราชภัฏภูเก็ต ประดิษฐ์ปีการศึกษา 2541 เป็นผลงานอาจารย์ ลักษณะเอกสาร ไม่มีเอกสารรูปเล่นและไม่มีวิดีทัศน์

ระบบทักทิณารีและระบบรวมไทยทักษิณ ของอาจารย์สถาบันราชภัฏสงขลา ประดิษฐ์ปีการศึกษา 2525 และ 2532 ตามลำดับ ระบบทักทิณารีเป็นวิทยานิพนธ์ มีเอกสารรูปเล่น มีวิดีทัศน์ ส่วนระบบรวมไทยทักษิณ เป็นผลงานอาจารย์ มีเอกสารรูปเล่น แต่ไม่มีวิดีทัศน์

ระบบที่มีครั้งที่สัมพันธ์กับภาษาและระบบการเรียนรู้ชาติป่าคุ ของสถาบันราชภัฏยะลา ประดิษฐ์ปีการศึกษา 2532 และ 2541 ตามลำดับ เป็นผลงานของอาจารย์กลุ่ม ไม่มีเอกสารรูปเล่น และไม่มีวิดีทัศน์

ชุดการแสดงของสถาบันราชภัฏ ที่สืบเนื่องมาจากการพื้นบ้านภาคใต้ จำแนกตามปีและลักษณะ พบว่า มี 1 ชุด ดังนี้

ระบบที่สืบเนื่องมา ของสถาบันราชภัฏสงขลา ประดิษฐ์ปีการศึกษา 2529 เป็นผลงานวิทยานิพนธ์ ลักษณะเอกสาร มีเอกสารรูปเล่นและมีวิดีทัศน์

ชุดการแสดงของสถาบันราชภัฏ ที่สืบเนื่องมาจากการจัดกรรม ประติมกรรมท่องอิน จำแนกตามปีและลักษณะ พบว่า มี 2 ชุด ดังนี้

ระบบที่สืบเนื่องมา ของสถาบันราชภัฏสงขลา ประดิษฐ์ปีการศึกษา 2533 และ 2538 ตามลำดับ เป็นผลงานวิทยานิพนธ์และศิลปนิพนธ์ ลักษณะเอกสาร มีเอกสารรูปเล่น และมีวิดีทัศน์

กล่าวโดยสรุป ระบบที่สืบเนื่องมา ของสถาบันราชภัฏต่าง ๆ จำแนกตามปี และลักษณะ ปรากฏผลดังนี้

1. ชุดการแสดงที่สืบเนื่องมาจากการศิลปะรำ มีจำนวน 17 ชุด ชุดแรกประดิษฐ์ปีการศึกษา 2522 และชุดสุดท้าย ปีการศึกษา 2542

2. ชุดการแสดงที่สืบเนื่องมาจากการวัฒนธรรมไทยพุทธ มีจำนวน 4 ชุด ชุดแรกประดิษฐ์ปีการศึกษา 2528 และชุดสุดท้าย ปีการศึกษา 2540

3. ชุดการแสดงที่สืบเนื่องมาจากการวัฒนธรรมไทยมุสลิม มีจำนวน 7 ชุด ชุดแรกประดิษฐ์ปีการศึกษา 2523 และชุดสุดท้าย ปีการศึกษา 2539

4. ชุดการแสดงที่สืบเนื่องมาจากการวัฒนธรรมชาวีไทยเชื้อสายจีน มีจำนวน 1 ชุด ประดิษฐ์ปีการศึกษา 2540

5. ชุดการแสดงที่สืบเนื่องมาจากการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยว มีจำนวน 3 ชุด ชุดแรกประดิษฐ์ปีการศึกษา 2530 และชุดสุดท้าย ปีการศึกษา 2536

6. ชุดการแสดงที่สืบเนื่องมาจากการเผยแพร่ศาสนา การแสดงพื้นบ้านภาคใต้ มีจำนวน 5 ชุด ชุดแรกประดิษฐ์ปีการศึกษา 2525 และชุดสุดท้าย ปีการศึกษา 2541

7. ชุดการแสดงที่สืบเนื่องมาจากกิจการพื้นบ้านภาคใต้ มีจำนวน 1 ชุด ประดิษฐ์ปีการศึกษา 2529

8. ชุดการแสดงที่สืบเนื่องมาจากอิศครกรรม ประดิษฐ์ปีการศึกษา 2529 จำนวน 2 ชุด ชุดแรกประดิษฐ์ปีการศึกษา 2533 และชุดสุดท้าย ปีการศึกษา 2538

2.2 ข้อมูลการสัมภาษณ์กู้ภูมิคืออย่าง ค้านวัฒนาการของระบบนาฏยประดิษฐ์พื้นบ้านภาคใต้ ปรากฏผลดังนี้

การตั้งชื่อระบบที่ประดิษฐ์ขึ้น ใหม่ว่า ระบบนาฏยประดิษฐ์ พนว่า ส่วนใหญ่กล่าวว่าเหมาะสม แต่สถานบันราษฎร์ส่วนมากมีชื่อเฉพาะคือ ระบบการลอกไห้และระบบนาฏยชั้นสรรศ์ ส่วนสถานบันราษฎร์ หลากหลายถึงผลงานที่ประดิษฐ์ขึ้นใหม่ว่า การสร้างสรรค์ผลงานการแสดงประเภทระบำและการแสดงพื้นเมือง

ปัจจัยที่ทำให้เกิดแรงบันดาลใจในการประดิษฐ์ระบบนาฏยประดิษฐ์พื้นบ้านภาคใต้ พนว่า ค้านหลักสูตร ค้านอาชีพ ค้านการแสดงศิลปวัฒนธรรม อยู่ในระดับสูงสุด ส่วนค้านการท่องเที่ยว เป็นอันดับรองลงมา และความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านเป็นอันดับสุดท้าย

ค้านลักษณะที่สำคัญของระบบนาฏยประดิษฐ์พื้นบ้านภาคใต้ พนว่า ควรมีเอกลักษณ์ท้องถิ่น ภาคใต้ที่ชัดเจน เมื่อนำมาถ่ายทอดแล้วควรสื่อให้เห็นแนวคิดหลักของการให้ตอนบนหรือภาคใต้ ตอนล่าง

ค้านหลักการประดิษฐ์ท่าระบบนาฏยประดิษฐ์พื้นบ้านภาคใต้ พนว่า ควรปฏิบัติตาม ขั้นตอนต่าง ๆ คือ การนำเสนอโครงการ การศึกษาข้อมูลและการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม การกำหนดครุปแบบ แนวคิดและองค์ประกอบของการแสดง นำเสนอผลงานและปรับปรุงแก้ไข จัดทำเอกสารรูปเล่น บันทึกวิดีทัศน์ หรือ VCD เพย์เพร์ต่อสาธารณะฯ

โอกาสและสถานที่ซึ่งระบบนาฏยประดิษฐ์พื้นบ้านภาคใต้ได้เก็บไว้แสดง ทั้งในอีตและปัจจุบัน พนว่า ภายในสถานบัน งานกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานบัน เช่น งานราชภัฏวิชาการ งานวัฒนธรรมสัมพันธ์ งานเฉลิมฉลองเนื่องในวันสำคัญต่าง ๆ ส่วนภายนอกสถานบัน เช่น งานเตี้ยง สังสรรค์หน่วยงานภาครัฐและเอกชน งานเทศบาลสำคัญ ๆ ในภาคใต้ โครงการวัฒนธรรมสัญจร งานมหกรรมวัฒนธรรมพื้นบ้านนานาชาติ วิชาลัยนาฏศิลป์ส่วนกลางและส่วนภูมิภาคนำไปเผยแพร่ เป็นตัวแทนของจังหวัดแสดง ณ ประเทศไทยเพื่อนบ้าน และแสดงถวายหน้าพระที่นั่ง เมื่อคราว ประพระราชฐาน ณ ตำแหน่งทักษิณราชานิเวศน์ จังหวัดราชวิถี

วิธีการเผยแพร่และสืบทอดระบบนาฏยประดิษฐ์พื้นบ้านภาคใต้ พนว่า ควรจัดอบรมครุ ระดับประเทศ มีชัย รวมทั้งกลุ่มนสนใจ เพื่อฝึกหัดระบบจากต้นแบบ สร้างเครือข่ายในสถานบัน การศึกษาระดับภูมิภาค จัดทำเว็บไซต์ บันทึกไว้เป็นเอกสารรูปเล่น รวมทั้งวิดีทัศน์ภายในสำนัก วิทยบริการ รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมทั่วประเทศ

การพัฒนารูปแบบระบบฐานภาษาไทยประดิษฐ์เพื่อนำเสนอได้ พนบฯ มีการพัฒนาค่อนข้างน้อย นักวิจัยเป็นแบบของการแสดงที่ใช้คนครึ่งๆ กึ่งคนครึ่ง ไทยพุทธและไทยนุสติม บางสถาบันได้นำร่วง เป้าหมายของภาคกลางมาพัฒนาเพื่อนำเสนอได้บ้าง แต่มีค่อนข้างน้อย ส่วนเครื่องประดับมีการเปลี่ยนแปลงค่อนข้างมาก นิยมน้ำเครื่องประดับมาทดแทนส่วนต่างๆ ของร่างกาย หรูหรามากกว่าเดิม

ด้านปัจจุบันและอุปสรรคของระบบฐานภาษาไทยประดิษฐ์เพื่อนำเสนอได้ พนบฯ ขาดงบประมาณในการดำเนินการสร้างสรรค์ผลงาน และสนับสนุนการศึกษาดูงานของนักศึกษาสาขาเอกภาษาไทยศิลป์ ขาดผู้เชี่ยวชาญด้านศิลป์ในสถาบัน และบางสถาบันไม่ได้เปิดสอนวิชาเอกภาษาไทยศิลป์ จึงไม่สามารถดำเนินการสร้างสรรค์ผลงานระบบฐานภาษาไทยประดิษฐ์เพื่อนำเสนอได้

2.3 ข้อมูลการศึกษาเอกสาร ด้านแนวคิดระบบฐานภาษาไทยประดิษฐ์เพื่อนำเสนอได้ ปรากฏผลดังนี้

การแสดงที่สืบทอดกันมาจากการศึกษาเชิงปริมาณ โคลนนำอาชีพต่างๆ มาเป็นแนวคิดในการประดิษฐ์ระบบ ดังนี้คือ

1. สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช มีการแสดง 1 ชุด ดังนี้
  - 1.1 ระบบมัดข้อมูล เป็นระบบที่นำเสนอให้เห็นถึงอาชีพการทำผ้ามัดข้อมูล
2. สถาบันราชภัฏสงขลา มีการแสดง 8 ชุด ดังนี้
  - 2.1 ระบบห้องกุนกานารี เป็นระบบที่นำเสนออาชีพการปั้นหม้อดินเผา
  - 2.2 ระบบสถานศูนย์เมืองฉุง เป็นระบบที่นำเสนออาชีพการสถานเสื่อด้วยพันธุ์ไม้ประเภท กกชนิดหนึ่ง คือ กระดูก
  - 2.3 ระบบย่านลิเพา เป็นระบบที่นำเสนออาชีพการจักสาน โดยการใช้ย่านลิเพา ซึ่งเป็น เท้าวัดชั้นนิตหนึ่ง
  - 2.4 ระบบแกะเล็ก เป็นระบบที่นำเสนออาชีพการเลี้ยงนกแกะเล็กหรือนกเขาวา รวมทั้งการทำกรงนก
  - 2.5 ระบบร่อนทอง เป็นระบบที่นำเสนอการประกอบอาชีพการร่อนทองด้วยมือ
  - 2.6 ระบบฐานภาษาพัตรทักษิณ เป็นระบบที่นำเสนอการประกอบอาชีพทองคำที่เขียนชื่อของ ภาคใต้
  - 2.7 ระบบชูชูกำเปง เป็นระบบที่นำเสนออาชีพการเลี้ยงแพะ การรีดนมแพะของชาว ไทยนุสติม
  - 2.8 ระบบนาติก เป็นระบบที่นำเสนอการทำผ้านาติก อาชีพที่คณะกรรมการพัฒนาได้ ค่อนล่าง
3. สถาบันราชภัฏยะลา มีการแสดง 4 ชุด คือ

3.1 ระบบผู้ดูแล เป็นระบบที่นำเสนอด้วยการทำงาน การผู้ดูแลจัดว่าเป็นขั้นตอนหนึ่งของการทำงาน

3.2 ระบบรองทอง เป็นระบบที่นำเสนอด้วยการรับรองของคุณมือ

3.3 ระบบป่าเตี้ย เป็นระบบที่นำเสนอการทำป่าเตี้ย ซึ่งเป็นอาชีพหัตถกรรมพื้นบ้านภาคใต้ตอนล่าง

3.4 ระบบไม้ เป็นระบบที่นำเสนอการประกอบอาชีพการทำสวนผลไม้

4. สถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี มีการแสดง 4 ชุด ดังนี้

4.1 ระบบหอพัก เป็นระบบที่นำเสนอการประกอบอาชีพหอพัก

4.2 ระบบหมึกแห้ง เป็นระบบที่นำเสนอการประกอบอาชีพประมง

4.3 ระบบไช่เค็ม เป็นระบบที่นำเสนอการประกอบอาชีพการทำไช่เค็ม

4.4 ระบบอวนเลน เป็นระบบที่นำเสนอการประกอบอาชีพประมง

การแสดงที่สืบเนื่องมาจากการวัฒนธรรมไทยพุทธ โดยการนำลีลาการร่ายรำโนรา รวมทั้งการเชิดหนังตะลุงมาเป็นแนวคิดในการประดิษฐ์ระบบ ดังนี้คือ

1. สถาบันราชภัฏนគรมนราธ มีการแสดง 2 ชุด ดังนี้

1.1 ระบบโนราเร เป็นระบบที่นำเสนอศิลปะการร่ายรำแบบในรูปแบบภาคใต้

1.2 ระบบหนังตะลุง เป็นระบบที่นำเสนอศิลปะการร่ายรำลียนแบบการเชิดหนังตะลุงของภาคใต้

2. สถาบันราชภัฏสงขลา มีการแสดง 2 ชุด ดังนี้

2.1 ระบบจินตปารี เป็นระบบที่นำเสนอการลียนแบบขั้นตอนการเชิดหนังตะลุงของภาคใต้

2.2 ระบบขึ้นอนร่อนรำ เป็นระบบที่นำเสนอศิลปะการร่ายรำแบบในรูปแบบภาคใต้ การแสดงที่สืบเนื่องมาจากการวัฒนธรรมไทยมุสลิม โดยการนำลีลาการเต้น การรำ สำเนียงเพลง การแต่งกายมาเป็นแนวคิดในการประดิษฐ์ระบบ ดังนี้คือ

1. สถาบันราชภัฏสงขลา มีการแสดง 2 ชุด ดังนี้

1.1 ระบบดาวนุกง เป็นระบบที่นำเสนอลีลาการร่ายรำ โดยการใช้กระดาษพร้าวมาเป็นอุปกรณ์ประกอบ ใช้สำเนียงเพลงและการแต่งกายแบบมุสลิมภาคใต้

1.2 ระบบรายาภาปักษ์และ เป็นระบบที่นำเสนอการบวงสรวงแม่ช่างนางเรือกอและก่อนออกเรือแต่ละครั้ง

2. สถาบันราชภัฏยะลา มีการแสดง 5 ชุด ดังนี้

2.1 ระบบสาไบแพร เป็นระบบที่นำเสนอศิลปะการร่ายรำ โดยนำเอาลีลาท่าเด่นของรองเง็งมาประยุกต์ดัดแปลง และใช้ผ้าสาไบแพรมาเป็นอุปกรณ์การร่ายรำ

2.2 ระบบฯลฯของวัฒนเมือง เป็นระบบที่นำเสนองการร่ายรำ โดยนำท่าพื้นเมืองดั้งเดิม ประกอบด้วย สีสีและอัศว์ มาดัดแปลงเป็นท่ารำ

2.3 กระบวนการแห่ตรีเกอร์กาวน เป็นการนำเสนอประเพณีการแต่งงานของชาวไทย มุสลิม 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมทั้งการร่ายรำประกอบเพื่อเฉลิมฉลองให้คู่บ่าวสาวและผู้มา ร่วมอยพรในพิธีแต่งงาน

2.4 ระบำโยเก็ตปายง เป็นระบำที่นำเสนอถือการเต้น โดยใช้ร่มเป็นอุปกรณ์

2.5 ระบำชาเรนูงอติอตอ เป็นระบำที่นำเสนอถือการร่ายรำ โดยใช้ชอกไม้ประกอบ ไข่ข้อมสีแดงเป็นอุปกรณ์

การแสดงที่สืบทอดเนื่องมาจากการแพร่หลายเชื้อสายจีน โดยการนำศิลปะรำรำแบบจีน เช่น ไ泰เก็ก ซึ่งเป็นการรำนวยจีน ใช้ออกกำลังกายมาเป็นแนวคิดในการประดิษฐ์ระบำ ดังนี้คือ

1. สถาบันราชภัฏสงขลา มีการแสดง 1 ชุด ดังนี้

1.1 ระบำไ泰เก็กสื้นอู่ เป็นการนำเสนอการแสดงโดยการนำท่าการรำนวยจีน ไ泰เก็ก มาดัดแปลงเป็นระบำ

การแสดงที่สืบทอดเนื่องมาจากการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยว โดยการนำแหล่งท่องเที่ยวที่ สำคัญ ๆ มานำเสนอเป็นระบำ ดังนี้คือ

1. สถาบันราชภัฏสงขลา มีการแสดง 3 ชุด ดังนี้

1.1 ระบำนกน้ำคูบุค เป็นระบำที่นำเสนอการแสดงโดยการนำแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลสาบ คำบลคูบุค อํากาอสทิงพระ จังหวัดสงขลา

1.2 ระบำเงือกทอง เป็นระบำที่นำเสนอการแสดงโดยการแนะนำสถานที่ท่องเที่ยว ของจังหวัดสงขลา

1.3 ระบำเพื่องฟ้า เป็นระบำที่นำเสนอการแสดงโดยการนำคำขวัญของจังหวัดสงขลา มาเป็นระบำ

การแสดงที่สืบทอดเนื่องมาจากการผสมผสานการแสดงพื้นบ้านภาคใต้ โดยการนำวัฒนธรรม ด้านวิถีชีวิต รวมทั้งศิลปการแสดงของกลุ่มคนไทยในภาคใต้มานำเสนอในรูปแบบของการแสดง ดังนี้คือ

1. สถาบันราชภัฏภูเก็ต มีการแสดง 1 ชุด กือ

1.1 ระบำภูเก็ตหรรษาเชี้ยหนาแพลิน เป็นระบำที่นำเสนอวิถีชีวิตรำไทยเมืองทั้ง 3 กลุ่ม ประกอบด้วย ไทยพุทธ ไทยมุสลิมและชาวไทยเชื้อสายจีน

2. สถาบันราชภัฏสงขลา มีการแสดง 2 ชุด ดังนี้

2.1 ระบำทักษิณารี เป็นระบำที่นำเสนอท่ารำที่ผสมผสานกันระหว่างท่ารำนาฏศิลป์ ท่ารำโนรา ท่ารำซัมเปง ท่ารำคาดะ ตลอดจนนาฏศิลป์ปีนาแลเชีย

2.2 ระบบรวมไทยทั้กษิณ เป็นระบบที่นำเสนอวิธีชีวิตของคนไทยในภาคใต้ 6 กลุ่ม
คือ ไทยพุทธ ไทยมุสลิม ไทยเชื้อสายจีน ชาวแล ชาไก และนอร์ม

3. สถาบันราชภัฏยะลา มีการแสดง 2 ชุด ดังนี้

3.1 ระบบมิตรสัมพันธ์ขวัญจะด้า เป็นระบบที่นำเสนองานวิจัยเชิงชาวยาด้า ประกอบด้วยระบบ ๕ ชุด ของไทยพุทธ ไทยนุสตินและชาไก

3.2 ระบบการเมืองชาติป้าๆ เป็นระบบที่นำเสนอวิธีชีวิตรองชาวยะลา 4 กลุ่ม คือ ไทยพูด ไทยนุสติน ไทยเชื้อสายจีนและชาไก

การแสดงที่สืบเนื่องมาจากการพิพานภาคใต้ โดยการนำกิฬาพื้นบ้านมานำเสนอในรูปแบบการแสดง คั่งนีคิริ

1. สถาบันราชภัฏสงขลา มีการแต่งตั้ง 1 ชุด ดังนี้

1.1 ระบำไก่ชน เป็นระบำที่นำเสนอดีลักการร่ายรำและขั้นตอนกีฬาไก่ชน

การแสดงที่สืบเนื่องมาจากการประชุม ประตีมกรรมท้องถิ่น โดยการนำแนวคิดมาจากการวางแผนพื้นที่และโบราณวัตถุเทราบปางต่างๆ นำเสนอในรูปแบบการแสดง ดังนี้คือ

1. สถาบันราชภัฏสงขลา มีการแสวง 2 ชุด ดังนี้

1.1 ระบบอาชีวะโยคะ เป็นการแสดงที่นำเสนอท่าถายมิค์คุณทำต่าง ๆ จากภาพรวม
ผ่านไปในศาลากลางมิค์คุณ วัฒนธรรมวารส จังหวัดสงขลา

1.2 ระบำขอໄສກີເຕເວຣ ເປັນระบຳທີ່ນຳເສນອຽປະປຸງຊາພະໄພບີສັກວ່າໄສກີເຕເວຣ
ສມັຍຄຣີວິຊີຢັງຕ່າງໆ

ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว แนวคิดต่าง ๆ ในการนำเสนอระบบฐานข้อมูลประคิมรุ่พื้นบ้านภาคใต้ แบ่งออกเป็นประเภทต่าง ๆ ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับด้านอาชีพ เช่น การบันหม้อ การจักстан การเลี้ยงนกเขา การเดียง แพะ การร่อนทอง การทอผ้า การทำผ้าป่าเตี้๊ะ ผ้าบาติก ผ้ามัดย้อม การประมง การทำงานและการทำสวน

2. แนวคิดเกี่ยวกับค่านิยมชีวิต ความเชื่อ กีฬาพื้นบ้าน จิตกรรม ประติมากรรม การแสดงกลุ่มไทยพุทธ ไทยมุสลิม ไทยเชือสาย Jin รวมทั้งชนกลุ่มน้อยในภาคใต้ ชาวแลดเช่า ไก

3. แนวคิดเกี่ยวกับการแนะนำแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดภาคใต้ สถานที่สำคัญ ๆ รวมทั้งแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

2.4 ข้อมูลการศึกษาเอกสารดำเนินค์ประกอบการแสดง ซึ่งประกอบด้วย วิธีการแสดง การประดิษฐ์และเพลงประกอบ การแต่งกายและอุปกรณ์ประกอบการแสดง ซึ่งจะได้กล่าว ตามลำดับโดยสรุป ดังนี้

วิธีแสดง การแสดงระบบนาฏยประดิษฐ์พื้นบ้านภาคใต้ มีวิธีการนำเสนอรูปแบบต่าง ๆ กันอย่างไร

1. การแสดงที่นำเสนอการเลียนแบบการประกอบอาชีพ โดยเลียนแบบขั้นตอนการประกอบอาชีพต่าง ๆ ของคนในภาคใต้ เช่น การปั้นหม้อ การจักสาน การทอดผ้า การทำผ้าบาติก เป็นต้น

2. การแสดงลักษณะการรำการเต้นตามแบบไทยมุสลิม เป็นการแสดงที่มีลักษณะเฉพาะตัวในเรื่องการใช้มือ ใช้เท้าเคลื่อนไหว ผู้แสดงควรมีพื้นฐานมากจากการเต้นรำจังหวะลาดินอ แมริกัน การใช้มือจะเน้นการม้วนข้อมือ การจับนิ้วหัวแม่มือกับนิ้วซึ่งไม่ชนกัน ใช้กรีดนิ้วกลางมาเกือบชิดนิ้วหัวแม่มือเท่านั้น

3. การแสดงที่นำเสนอการเลียนแบบอิริยาบถของคน นางเงือก นางกินนร สัตว์ รูปหนัง ภาพวาดฝ่าผนังและรูปปั้นประดิษฐ์

4. การแสดงที่นำเสนอโดยถืออุปกรณ์ประกอบการร่ายรำ เช่น ผ้าสไบเพร รั่ม ช่อคอกไม้ใบ นาโภ (กระบุง) ไส่ผ้าใบ ทุนบนศรีษะ กระดา ช่อเทืองฟ้า พัด และพาณเครื่องบวงสรวง

5. การแสดงที่นำเสนอรูปแบบขบวนแห่ เป็นการแสดงที่จัดเป็นนาฏกรรม มีการแสดงหลายอย่างประกอบกัน เพื่อเสนอแนวคิดพิธีกรรมลักษณะใดลักษณะหนึ่ง การแสดงใช้คนจำนวนมาก มีการแห่แห่น เคลื่อนไหวออกมายืนรูปขบวน

6. การแสดงที่นำเสนอรูปแบบการแสดงพื้นบ้านของกลุ่มคนในชุมชน เป็นการแสดงที่นำเอกลักษณ์เฉพาะของกลุ่มชนในชุมชนนั้น ๆ มานำเสนอเป็นระบบ เช่น กลุ่มไทยพุทธ ไทยมุสลิม ไทยเชื้อสายจีน ชาวเลและชาวกิม การแสดงจะมีลีลาท่ารำ เครื่องดนตรีและการแต่งกายที่สืบทอดกันมา

การบรรยาย ระบบนາฏยประดิษฐ์พื้นบ้านภาคใต้ได้นำรูปแบบการจัดແควานาฏศิลป์ประจำวันตกลงเข้ามาประยุกต์ผสมผสาน มีการจัดແ metav ที่หลากหลาย เช่น แบบตัววีคิวว์ (Λ) หรือจัดແ metav แบบตัวที (Γ) จัดແ metav แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม การเคลื่อนไหวร่ายรำกลุ่มละท่าที่ต่างกัน การจัดผู้แสดงเป็นเซ็ท ๆ เชือกเวทีสลับกันไป เพื่อสื่อให้คนดูเข้าใจถึงขั้นตอนการทำอาชีพ หรือการจัดແ metav มีตัวเอกเป็นจุดเด่น รวมทั้งรูปแบบการจัดແ metav รูปแบบต่างๆ ที่มาจากลัทธิและชื่นบันเทิง คือหน้าหรือค้านข้าง

คุณค่าและเพดานประกอบ ระบบนາฏยประดิษฐ์พื้นบ้านภาคใต้ มีคุณค่าและเพดานประกอบประเภทต่าง ๆ ดังนี้

1. คุณค่าไทยพุทธ ซึ่งเป็นคุณค่าประกอบการแสดงโโนราและหนังตะลุง
2. คุณค่าไทยมุสลิม ซึ่งเป็นคุณค่าประกอบการเต้นร่องเงิง
3. วงศ์พากย์ ซึ่งเป็นคุณค่าประกอบการแสดงนาฏศิลป์ไทยภาคกลาง

4. วงศ์ศรีสากล ซึ่งเป็นวงศ์ศรีที่ใช้บรรเลงทั่วไป
5. วงศ์ศรีสากลผสมเครื่องสายไทย
6. เพลงไทยสากลยอคนิยม เป็นการนำเพลงไทยของคนนิยมทั้งเพลง รวมทั้งการตัดต่อให้เหมาะสมกับการแสดง

ส่วนเพลงที่นำมาประกอบการแสดงจะมีนาฏยประดิษฐ์พื้นบ้านภาคใต้ ส่วนใหญ่เป็นเพลงที่มีทำนองล้วน ๆ มีสำเนียงได้ ใช้คนศรีพื้นบ้านภาคใต้ วงปีพาทย์และวงศ์ศรีสากลบรรเลง ดังนี้

1. เพลงที่บรรเลงโดยวงพื้นบ้านในรา หนังตะลุง บทเพลงค่าง ๆ มักคัดแปลงมากจาก การแสดงในราและหนังตะลุง และนำมาประดิษฐ์ทำนองใหม่โดยศิลปินพื้นบ้าน มักจะไม่สามารถระบุชื่อเพลงได้ โดยการเข้าค่า ๆ กันมา หรือบางเพลงซื้ออาจไปห้องกับบทเพลงไทยของภาคกลาง ศิลปินพื้นบ้านที่สร้างสรรค์ทำนองเพลง คือ นายคุณ หวานอก นายปีบองสถาบันราชภัฏสงขลา ปัจจุบันเป็นอาจารย์พิเศษโปรแกรมวิชาคนศรี ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการสร้างสรรค์ผลงานระปานาฏยประดิษฐ์ในแนวทางทำนองเพลงพื้นบ้านคนศรีในรา

2. เพลงที่บรรเลงโดยวงคนศรีของเมือง นายชาคร แวนเดิง จัดว่าเป็นบุคคลสำคัญที่คิดประดิษฐ์ทำนองเพลงบรรเลงให้กับสถาบันราชภัฏยะลาและสงขลา นายชาคร แวนเดิง ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง ปี พ.ศ. 2536 บทเพลงที่นำมาบรรเลงมักเป็นเพลงพื้นเมืองโบราณที่บรรเลงใน 3 จังหวัดภาคใต้ รวมทั้งรัฐกัลันตัน ประเทศไทยและเซีย บางเพลงไม่ปรากฏชื่อ คงบรรเลงได้ด้วยทักษะ ประสบการณ์และความจำแต่เดิมคือ

3. บรรเลงที่บรรเลงโดยวงปีพาทย์ มักเป็นบทเพลงที่ครุทางคนศรีประดิษฐ์ขึ้นใหม่ โดยใช้หนังสือวิชาคนศรี บรรจุทำนองเพลงให้เหมาะสมกับอารมณ์และลักษณะการแสดงหรืออาจนำทำนองเดิมมาบรรจุให้เข้ากับจุกมุ่งหมายของการแสดงเหล่านี้

4. บทเพลงที่บรรเลงโดยใช้วงศ์ศรีสากล เป็นบทเพลงที่นำสำเนียงเพลงพื้นบ้านผสมเข้ากับจินตนารถ ประดิษฐ์ทำนองใหม่ หรือนำวงศ์ศรีเครื่องสายไทยมาผสมเพื่อให้ได้สำเนียงจินเป็นคืน นอกจากนั้นยังนำเพลงไทยสากลยอคนิยม สำเนียงได้ มาบรรเลงประกอบการแสดงอีกด้วย การแต่งกาย การแต่งกายระบ้านนาฏยประดิษฐ์พื้นบ้านภาคใต้ ประกอบด้วยการแต่งกายประเภทต่าง ๆ ดังนี้

1. การแต่งกายแบบไทยทุกช
2. การแต่งกายแบบไทยบุตรลิน
3. การแต่งกายแบบไทยเชื้อสายจีน
4. การแต่งกายที่เลียนแบบสิ่งต่าง ๆ ตามแนวคิดของการแสดง

อุปกรณ์การแสดง อุปกรณ์ประกอบระบบนาฏยประดิษฐ์พื้นบ้านภาคใต้ ประกอบด้วย อุปกรณ์ประเภทต่าง ๆ ดังนี้

1. อุปกรณ์ประกอบเกี่ยวกับการทำอาชีพ
2. อุปกรณ์ประกอบเกี่ยวกับความเชื่อ
3. อุปกรณ์ประกอบเกี่ยวกับความสวยงาม

กล่าวโดยสรุป องค์ประกอบของการแสดงค้านวิธีแสดงมีวิธีการแสดงอยู่แบบ 6 รูปแบบ คือ การแสดงที่นำเสนอการเดินแบบการประกอบอาชีพ การแสดงที่มีลักษณะการรำการเต้นตามแบบไทยบุสสิน การแสดงที่เลียนแบบอริyanดของนางกินนร นางเงือก สัตว์ปีก ภพวัวผาผนัง รูปเป็นประติมานกรณ์ การแสดงที่ถืออุปกรณ์ประกอบการร่ายรำ การแสดงที่นำเสนออยู่ขบวนแห่ และการแสดงที่นำเสนอการผสมผสานของกลุ่มคนในชุมชน ด้านการแสดงมีการแปรแปรที่หลากหลายโดยนำรูปแบบการแสดงนาฏศิลป์ตะวันตกนาฏยุกศ์ผสมผสาน คนครีและเพลงประกอบมีคนครีและเพลงแบบคนครีพื้นบ้านโนรา หนังตะลุง วงศ์ครีรองเงิง วงศ์ป่าทราย วงศ์ครีสาวก และการนำเพลงไทยยอดนิยมน้ำตัดต่อ บทเพลงมักจะเป็นเพลงพื้นเมืองไม่ปรากฏชื่อ บรรเลงโดยใช้ความจำของศิลปิน การแต่งกายแบบไทยพุทธ ไทยบุสสิน ไทยเรือสายจีน และเดินแบบสีงต่าง ๆ ตามแนวคิดของการแสดงแต่ละชุด อุปกรณ์ประกอบการแสดงมักเป็นภาชนะที่ใช้ประกอบอาชีพต่าง ๆ หรืออุปกรณ์เกี่ยวกับความเชื่อ และอุปกรณ์ที่นำมาเพื่อทำให้การแสดงนี้ความสวยงามมากขึ้น

2.5 ข้อมูลการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ด้านแนวคิดและองค์ประกอบของระบบนาฏยประดิษฐ์ พื้นบ้านภาคใต้ ซึ่งจะได้กล่าวตามลำดับโดยสรุป ดังนี้

แนวคิดในการประดิษฐ์ระบบนาฏยประดิษฐ์พื้นบ้านภาคใต้ พบว่า ด้านวิธีชีวิต อาชีพ ประเพณีวัฒนธรรม อยู่ในระดับสูงสุด ส่วนด้านความเชื่อเป็นอันดับรองลงมา และด้านเดินแบบธรรมชาติ คน สัตว์ จิตกรรม ประติมานกรณ์ เป็นอันดับสุดท้าย ทำให้มีผลกับประเภทของการแสดงที่ควรนำมาพัฒนา พบว่า ด้านศิลปะ วิถีชีวิต อยู่ในระดับสูงสุด และด้านวัฒนธรรมไทยพุทธ ด้านการแสดงที่ผสมผสาน รองลงมา และด้านจิตกรรม ประติมานกรณ์ เป็นอันดับสุดท้าย

ด้านองค์ประกอบระบบนาฏยประดิษฐ์พื้นบ้านภาคใต้ พบว่า ความมีองค์ประกอบด้านต่าง ๆ คือ ด้านแนวคิดสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการแสดง วิธีการแสดง ท่ารำ รวมทั้งการแสดงที่เน้นความ คุณครีและเพลงประกอบสอดคล้องกับแนวคิด การแต่งกายสวยงาม น่าสนใจและ อุปกรณ์ประกอบเหมาะสมกับชุดการแสดงนั้น ๆ

ด้านวิธีแสดงระบบนาฏยประดิษฐ์พื้นบ้านภาคใต้ พบว่า ท่ารำที่นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับ การประกอบอาชีพ สำหรับขั้นตอนที่ถูกต้อง ผู้แสดงควรมีพื้นฐานนาฏศิลป์ไทย รวมทั้งพื้นฐานการเต้นรำแบบตะวันตก จังหวัดatinomeric ก็ เพราะเป็นหลักสำคัญในการร่ายรำแบบไทยพุทธและ

การเดินแบบไทยมุสลิม ส่วนการแปรແຄວນีรูปแบบการแปรແຄວที่หลักหลาย การเคลื่อนไหว สอดคล้องกับทำรำ สร้างความรู้สึกให้ชวนติดตาม

ด้านวงคณศรีบรรจงประกอบรำนาฎยประคิษฐ์พื้นบ้านภาคใต้ จำแนกตามสถานบัน พนว่า วงคณศรีสถากลอยู่ในระดับสูงสุด วงปีพากษ์ รองลงมา วงคณศรีพื้นบ้านไทยมุสลิมและไทยพุทธ ตามลำดับ

ส่วนสำเนียงเพลง พนว่า สำเนียงเพลงประกอบการรำในราและ การเด่นหนังตะลุง นักนำ มาประกอบรำเกี่ยวกับศิลปอาชีพ สำเนียงเพลงประกอบการเดินร่องเงิง เป็นสำเนียงที่ใช้กับการแสดงวัฒนธรรมไทยมุสลิม บางสถานบันมีบุคลากรที่เป็นนักคณศรีพื้นเมืองในรา บางสถานบันเชิญศิลป์เป็นแห่งชาติ สาขาดนศรีพื้นบ้านไทยมุสลิมบรรเลง บางสถานบันมีภาควิชาคนศรี สามารถใช้วงปีพากษ์บรรเลงประกอบการแสดง รวมทั้งศิลปะประคิษฐ์ทำนองเพลงใหม่ ๆ อัตราจังหวะเริ่มต้นคัวย อัตรา 2 ชั้น และอัตราชั้นเดียว ตามลำดับ หรืออาจเริ่มต้นและจบลงด้วยรัวจังหวะกลอง เวลาในการแสดงไม่ควรเกิน 6 นาที เป็นต้น

ด้านการแต่งกาย ระบำนาฎยประคิษฐ์พื้นบ้านภาคใต้ พนว่า มีการแต่งกายแบบไทยมุสลิม นักจะแต่งค่อนข้างนิคชิค การแต่งกายเกี่ยวกับชุดศิลปอาชีพ โดยนำผ้าพื้นเมืองมาตัดเย็บเป็นเสื้อหรือกระโปรงแบบไทยพุทธ การแต่งกายเดียนแบบสัตว์ แต่งกายเดียนแบบภารวะฝ่าหันงชุดถ่าย เดียนแบบรูปเคารพประพุทธรูป เป็นต้น

ด้านอุปกรณ์ เป็นอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพ ความมีเฉพาะเจ้าเป็น และอุปกรณ์ประกอบการแสดงเพื่อเพิ่มความสวยงาม เป็นต้น

ตอนที่ 3 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์กู้น้ำตัวอย่าง ด้านแนวทางการพัฒนาระบบนาฎยประคิษฐ์พื้นบ้านภาคใต้ ผลปรากฏดังนี้

การนำเอกลักษณ์พื้นบ้านภาคใต้มาเป็นแนวคิดในการพัฒนาระบบนาฎยประคิษฐ์พื้นบ้านภาคใต้ พนว่า ควรนำเอกลักษณ์ด้านต่าง ๆ ดังนี้

ด้านอาชีพ เป็นด้านที่มีผู้ให้ความสนใจมากที่สุด โดยให้เหตุผลต่าง ๆ กัน เช่น เพื่อตอบสนองนโยบายของรัฐบาล หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ และเพื่อสนับสนุนศิลปะ โครงการพระราชดำริ ของสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ เพื่อนำเสนออาชีพต่าง ๆ ในท้องถิ่น

ด้านศิลปวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น เป็นด้านที่มีผู้ให้ความสนใจรองลงมา โดยให้ความเห็นว่า วัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่นมีแนวคิดและแนวปฏิบัติต่างกัน จึงควรนำเสนอเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ดีต่อกัน ส่วนการแสดงศักดิ์สิทธิ์ เช่น ในรา หนังตะลุง ควรนำมาปรับรูปแบบ การนำเสนอ แต่คงเอกลักษณ์ท้องถิ่นให้มากที่สุด รวมทั้งคนศรีพื้นบ้านภาคใต้ ควรนำมาเสนอ เพื่อให้คนรุ่นใหม่รู้จักและเกิดแนวคิดในการพัฒนาเพลงและสำเนียงเพลง

ประเภทของการแสดงศ้านต่าง ๆ พบว่า ควรพัฒนาสาระดังนี้

การแสดงที่สืบเนื่องมาจากศิลปอาชีพ การพัฒนาศ้านคุณค่าของอาชีพ ประโยชน์ของอาชีพนั้น ๆ เพื่อเพิ่มรายได้ ทำรำเกี่ยวกับอาชีพ ควรนำเสนอให้มีความสมจริง เวลาในการนำเสนอไม่ควรเกิน 7 นาที ทำนองเพลงควนน้ำตกหลายมีแนวเพลงที่ต่างกัน จังหวะเร้าใจสนุกสนาน เครื่องแต่งกายเหมาะสมกับวัฒนธรรมประเพณีนิยม

ศ้านการแสดงที่สืบเนื่องมาจากวัฒนธรรมไทยพุทธ การพัฒนาสาระศ้านความศรัทธา ดำเนิน ความเชื่อที่สำคัญ ๆ ของแต่ละท้องถิ่น ประวัติการสร้างเมือง วิธีนำเสนออาจใช้สัญลักษณ์ในการแสดงออก สื่อที่เกี่ยวข้องกับความศรัทธา ความเชื่อ พิจารณาจุดเด่นที่นำมาเสนอให้กระชับ น่าสนใจ พัฒนาศ้านเครื่องดนตรี การผสมผสาน แนวเพลงที่เป็นเอกลักษณ์ของโนราและหนังตะตุุง อาจนำเสนอนวนไปรำมดคึบ้าง ส่วนเครื่องแต่งกายมีความสวยงามคงคู่ใจผู้ชม

ศ้านการแสดงที่สืบเนื่องมาจากวัฒนธรรมไทยมุสลิม การพัฒนาสาระศ้านการนำเสนอสภาพความเป็นอยู่ ประเพณี ของประชาชนในภาคใต้ตอนล่าง เพื่อสร้างภาพพจน์ที่ดีของภาคใต้ พัฒนารูปแบบการแสดงให้มีความร่วมสมัย การแต่งกายสีสันเดือด้าสวยงาม เหมาะสมตามหลักศาสนา สองคล้องกับความเชื่อ วัฒนิชิต คนครีปะกอบอาจเพิ่มเครื่องดนตรีอีน ๆ เข้าผสมเพื่อให้เกิดความหลากหลาย

ศ้านการแสดงที่สืบเนื่องมาจากวัฒนธรรมชาวไทยเชื้อสายจีน การพัฒนาสาระศ้านความเป็นอยู่ ความเชื่อ เช่น การกินเจ พิธีแต่งงานชาวจีนโบราณ เครื่องใช้ รวมทั้งถือทำทำรำนำมมาผสม กับรำไทย การเต้นของชาวไทยมุสลิม เพื่อแสดงถึงการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ศ้านการแสดงที่สืบเนื่องมาจาก การสั่งเสริมแหล่งท่องเที่ยว การพัฒนาสาระศ้านความเป็นเอกลักษณ์และคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวที่ควรนำเสนอ รวมทั้งการทำท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คำนึงถึงดุจขายของแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ บทเพลงควนน้ำจุดเด่นของแต่ละภาคนำเสนอและสร้าง ความตื่นเต้น น่าอุปกรณ์ของใช้ เครื่องดนตรีเป็นระบบ เช่น ระบำทับ (กลองภาคใต้) นำเครื่องดนตรีอีน ๆ มาผสมกับวงดนตรีพื้นบ้านดั้งเดิมไทยพุทธ ไทยมุสลิม เพื่อให้สามารถนำไปใช้ในโอกาสต่าง ๆ ได้มากขึ้น ปรับปรุงทำรำ รูปแบบการแสดง การแต่งกายให้ร่วมสมัยแต่คงเอกลักษณ์ดั้งเดิมเอาไว้

ศ้านการแสดงที่สืบเนื่องมาจากความมหัศจรรย์การแสดงพื้นบ้านภาคใต้ การพัฒนาสาระโดยการนำเสนอถักข่ายการแสดงไทยพุทธ ไทยมุสลิม ไทยเชื้อสายจีน ผสมในชุดเดียวกัน และนำเสนอถักข่ายของแต่ละประเภทนาปรับให้กลมกลืน พัฒนาขนนสมัยใหม่สลับกับขนบดั้งเดิม เพื่อให้เกิดการเปรียบเทียบ สร้างรูปแบบใหม่โดยนำจุดเด่นของแต่ละประเภทนานำเสนอและสร้าง ความตื่นเต้น น่าอุปกรณ์ของใช้ เครื่องดนตรีเป็นระบบ เช่น ระบำทับ (กลองภาคใต้) นำเครื่องดนตรีอีน ๆ มาผสมกับวงดนตรีพื้นบ้านดั้งเดิมไทยพุทธ ไทยมุสลิม เพื่อให้สามารถนำไปใช้ในโอกาสต่าง ๆ ได้มากขึ้น ปรับปรุงทำรำ รูปแบบการแสดง การแต่งกายให้ร่วมสมัยแต่คงเอกลักษณ์ดั้งเดิมเอาไว้

ค้านอื่น ๆ ควรพัฒนาสาระ กล่าวคือ การนำเสนอการแสดงควรคำนึงถึงรูปร่างหน้าตาของผู้แสดง อารมณ์คล้องความไปกับลีลาท่ารำ น่าสนใจ น่าติดตามจนจบการแสดงนั้น ๆ การแสดงที่เกี่ยวกับศิลปะรำ ควรบรรยายประกอบขึ้นตอนค้าง ๆ เพื่อให้ผู้ชมเกิดความเข้าใจและการมีอุปกรณ์ประกอบการแสดงตามความเหมาะสม

ค้านการนำเสนอรูปแบบเอกสารฯ พนวจ ควรนำเสนอทั้งเอกสารภาพนิ่งและเอกสารภาพเคลื่อนไหว เอกสารภาพนิ่ง ประกอบด้วย เอกสารรูปเด่น เนื้อหาสาระถูกต้องตามลักษณะการเปียนรำงานผลงานศึกษาค้นคว้าค้านศิลปะการแสดงสามารถเผยแพร่ต่อสาธารณะชนได้ จัดทำวารสารรวมผลงาน เอกสารแผ่นพับ แฟ้มภาพการแสดงประกอบคำบรรยาย ส่วนเอกสารภาพเคลื่อนไหว จัดทำวิดีโอยัง ลงเว็บไซต์ อธิบายที่มาของการแสดงแต่ละชุดพร้อมท่ารำ จัดทำแบบเพลงและซีดีจำหน่าย

ค้านรูปแบบการคิดค้นที่ควรสร้างเสริม พนวจ ศิลปินพันธ์หรือวิทยานิพันธ์ของนักศึกษาผลงานเดียว ส่วนใหญ่เห็นว่าจัดทำได้ค่อนข้างยาก ใช้งบประมาณสูง ศักยภาพของนักศึกษาในการประดิษฐ์ท่ารำยังไม่เพียงพอ และผลงานกลุ่มนี้เห็นว่ามีความเหมาะสม ได้มีการระดูนสมอง งบประมาณในการลงทุนค่อนข้างมากนัก ได้ชิ้นงานที่สามารถนำออกแสดงได้ ส่วนผลงานอาจารย์เดียวขึ้นอยู่กับศักยภาพ ความสามารถ ความพร้อมและประสบการณ์ของแต่ละบุคคล ควรบริหารจัดการให้มีเวลาในการศึกษาค้นคว้าสอดคล้องกับภาระงานที่ปฏิบัติ ควรเก็บข้อมูลภาคสนาม เพื่อนำไปสู่การสร้างสรรค์ผลงาน สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการเรียนการสอน รวมทั้งของผลงานทางวิชาการได้ และผลงานอาจารย์ก่อ起มารณ์นับสนุนให้เกิดความร่วมมือในการสร้างผลงาน เป็นการทำงานประสานกันระหว่างผู้เชี่ยวชาญค้านค้าง ๆ เช่น ค้านรูปแบบการแสดง ค้านคนครีร่วมทั้งค้านการแต่งกาย ก่อให้เกิดความร่วมแรงร่วมใจในการทำงาน นำไปสู่คุณภาพของผลงานนั้น ๆ

ค้านองค์ประกอบของการแสดงที่ควรพัฒนา พนวจ ค้านวิธีแสดงค้านการแต่งกาย คนครีและเพลงประกอบ รวมทั้งอุปกรณ์ประกอบการแสดง ควรพัฒนาสาระดังนี้

ค้านวิธีแสดง ควรนำเสนอแนวคิดรูปแบบใหม่ ๆ นำแนวสาがらมาผสมผสานให้สอดคล้องกลมกลืน มีการระดูนสมอง เก็บข้อมูล สอบถาม สังเกต อาจมีขั้นบเดียวหรือหลายขั้นบในชุดเดียวกัน ท่ารำนี้ความปราณีตในกระบวนการรำ สืบทอดให้เห็นขั้นตอนและวิธีการที่ซับซ้อน เพื่อให้คนดู欣ศนาการตามได้ การแสดงออกเป็นเชิง ๆ และออกพร้อมกันในตอนสุดท้าย การแสดงอาจมีตัวเอก มีตัวรอง การแสดงมีความเปลกสวยงาม มีจุดเด่น อาจนำวิธีการแสดงแบบเก่ามาประยุกต์เข้ากับการแสดงในปัจจุบัน มีการแปรແลวนที่หลากหลาย เน้นความพร้อมเพรียงและความเป็นระเบียบของแก้ว จำนวนผู้แสดงครั้น 6-8 คน เพื่อที่จะได้แปรແลวนได้หลายรูปแบบหรือพิจารณาให้เหมาะสมกับสถานที่แสดง ส่วนอื่น ๆ มีผู้เสนอแนะว่า ต้องขอรับความเปลี่ยนแปลงและอาจ

ทำໄສຕ์ແອນດ້າວັນນິບຮຽທປະວັດກີກາຣແສດງເປັນກີກາຣແສດງເປົ້າດຶງດູດກວາມສຸນໄງແລະ
ທຳກວາມເຂົ້າໃຈກັນເຮືອງຮາວທີ່ຈະໝາຍຕ່ອງໄປ

ດ້ານກາຣແຕ່ງກາຍ ຮູບແບນກາຣນໍາເສນອໄຫ້ເໜາະສົມກັບຈຸດກຳນົດຂອງຮະນຳແລະທົ່ວດີ່ນ
ຂຶ້ນອູ້ກັນແນວຄົດຂອງຮະນຳນີ້ ຈະ ສອດຄົດລົງກັນກີກາຣແສດງ ສາຍງານ ສາມາດແສດງອົກໄດ້ອໜ່າງ
ຄລ່ອງແຄລ່ວ ກາຣແຕ່ງກາຍຂອງໜ້າໄທຢູ່ສລິມນີ້ຮູບແບນທີ່ມີແນວຄົດດ້ານສາສານາເປັນດັວກໍາໜັນດີ ຈຶ່ງກວາ
ພິຈາຮາໄທຮົບຄອນແລະເໜາະສົມໄນ້ບັດກັນວິທີປົງປົງ ຮູບແບນກາຣແຕ່ງກາຍຄົງເອກລັກນີ້ເດີນໄວ້ ແຕ່
ພັ້ນາໄຫ້ສາຍງານ ມີກາຣແຕ່ງກາຍໄຫ້ໜ່າກຫລາຍ ໄນຂໍ້ແນບເກົ່າ ຈະ ສ່ວນປະເທດຂອງວັດຖຸ ຄວາໃຊ້
ວັດຖຸໃນທົ່ວດີ່ນ ເພື່ອສ້ອກວາມເປັນພື້ນບ້ານພື້ນເມືອງແລະສ່ວນເສດຖະກິນກອນອາຈີພາໃນທົ່ວດີ່ນ
ເກົ່າງປະຕັບອ່ານາກເກີນໄປ ເໜາະສົມ ສາຍງານ ຕຽບຄາມແນວຄົດຂອງຮະນຳແລະອ່າວາງໄຫ້ມີຄ
ຕຳແໜ່ງ ສ່ວນອື່ນ ຈະ ມີຜູ້ເສັນວ່າ ເກົ່າງແຕ່ງກາຍເປັນຈຸດແຮກທີ່ຜູ້ໜ້າເກີນ ຈຶ່ງກວາໄຫ້ສາຍງານແລະທຳ
ໃຫ້ກີກາຣແສດງນໍາສົນໄສ ສ່ວນເກົ່າງປະຕັບຄວາມລັກກາ ເພື່ອດຶງດູດກວາມສຸນໄຈຜູ້ໜ້າ

ດ້ານຄົນຕົງແລະພອງປະກອນ ດົນຕົງທີ່ບໍຣາເລັກວິຈາຮາໄຫ້ເໜາະສົມກັນກີກາຣແສດງ ເຊັ່ນ
ກາກໄຫ້ຄອນບັນຫຼອກກາກໄຫ້ຄອນລ່າງ ຄວາໃຊ້ເກົ່າງປະຕັບຄົນຕົງທີ່ເປັນກຳລາງ ສາມາດແສດງໄດ້ທົ່ວງພື້ນເມືອງ
ແລະວັງປີ່ພາຫຍົງກາກກຳລາງ ຄວາມີກາຣົມສາມວິນ່າມແລະດູກຫລັກກາຣົມສາມວິນ່າມ ໂດຍກາຍື່ຈຸດແລະສົມບັນຫຼອງ
ວັນນີ້ ຈາກໃຊ້ວັງພື້ນບ້ານພົມສົມກັບວັງສາກລ ຫຼືອາຈົ້າຄົນຕົງໄທຢູ່ພູທສລັບກັນຄົນຕົງໄທຢູ່ສລິມ
ສ່ວນເພັນປະກອນ ຄວາມີແນວເພັນທີ່ແຕກຕ່າງ ໄນກວ່າຈຳກັນອອນດີນ ຮະນຳແຕ່ລະຫຼຸດຄວາມີຈັງຫວະຫຼາ
ເຮົວໃນເພັນເຄີຍກັນ ແຕ່ຈັງຫວະຫຼາໃຫ້ນອີກວ່າຈັງຫວະເຮົວ ເພັນເໜາະສົມກັບທ່າວ່າ ອານີ້ນຂອງກາຣ
ແສດງ ຈັງຫວະກະລັບກະຮະເລົງ ສຸນກົດຄາມລັກນີ້ມະຄນໄຕ ຄວາສ້າງສ່າງເພັນໄນ້ ແຕ່ເພື່ອໃຫ້ເກີດແນວ
ເພັນທີ່ໜ່າກຫລາຍ ອາຈົ້າຈັງຫວະທ່ານອັນເພັນຮ່ວມສົມບັນປະຍຸກຕ່ວ່າຍ ເພັນທີ່ສີລົມປິນນຳນາ
ເພັນນັກໄນ້ຮູ້ຈັກຂໍ້ອເພັນ ຈຶ່ງກວາເຊີ້ມຜູ້ຮູ້ຮ່ວມສົນທານເພື່ອຕື່ນກັນບັນຫຼອງ

ດ້ານອຸປະກົດປົງປົງປະກອນ ກາຣນໍາອຸປະກົດປົງປົງປະກອນຂຶ້ນອູ້ກັນແນວຄົດແລະລັກນີ້ຂອງຮະນຳ
ຕ້ອງສອດຄົດລົງກັນທ່າວ່າ ໄນກວາໃຊ້ອຸປະກົດປົງປົງນັກນັກ ລັກນີ້ຂອງອຸປະກົດປົງປົງໄໝ່ເລີກ ໄນໄຫ້ຜູ້ຈົນເກີນໄປ
ນີ້ຈະນີ້ອາຈາກໃຫ້ຜູ້ແສດງຕ້ອຍລົງ ຄວາມເນັ້ນຈາກີ່ມີອີນອັນຫຼຸມຫຼຸມ ນໍາມາດັກແຕ່ງດັກນາງຫຼຸມຕົນໄປແລະ
ອຸປະກົດປົງປົງນັກນັກຕ້ອງກີກາຣແສດງທີ່ກຳອາຈີພື້ນຈົງ ບໍ່ໄວ້ປະຕິຍົງຮູ້ນີ້ໄໝມເລີຍແນບຂອງຈົງ ອາຈ
ນໍາເກົ່າງປະຕັບຄົນຕົງທີ່ນັ້ນບ້ານບາງຮົນດີຫຼືເກົ່າງປະຕັບຄົນຕົງທີ່ກຳອາຈີພື້ນຈົງ ນານນໍາເສນອໃນຮູບແບນຂອງ
ຮະນຳ ເພື່ອສ້ອໃຫ້ເຫັນກົນປັບປຸງຫຼາກທົ່ວດີ່ນ

ດ້ານພັນກາຣສົງເສດງແລະສັນນັບສຸນຈາກຫນ່ວຍງານ ພບວ່າ ບາງສດາບັນນີ້ແພນສັນນັບສຸນ
ດ້ານກາຣເພຍເພີ່ມທີ່ໃນປະເທດແລະຕ່າງປະເທດ ຮວມທັງກີກາຣແສດງປະກາສົມພັນນີ້
ແພດ່ງທ່ອງເທິ່ງ ກາຣຕ້ອນຮັບແນກນາເຊື້ອນຈາກສານສຶກຍາກຸມີກາຄອື່ນ ແຕ່ ໂຄງກາຣສັນນັບສຸນ
ກີກາຣແສດງຄາມໂອກາສແລະວາຮະຕ່າງ ແຕ່ບາງສດາບັນນີ້ສາມາດເປີກຈ່າຍໄດ້ຕາມໂຄງກາຣ

เพื่อจะกับระบบที่เป็น โดยส่วนรวมแล้วผู้บริหารแต่ละหน่วยงานซึ่งให้การสนับสนุนกิจกรรมด้านนี้ ค่อนข้างน้อย ควรให้ผู้บริหารหรือผู้ที่เกี่ยวข้องเห็นความสำคัญกับกิจกรรมการแสดงให้มากกว่านี้

ค้านการสืบทอดครรภ์นำภาษาประดิษฐ์ พบว่า ควรจัดกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้ หน่วยงานภายในสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่เปิดสอนวิชาเอกภาษาไทย ควรจัดสอนในรายวิชาเรียนเพื่อฝึกประสบการณ์ให้กับนักศึกษาหรือบรรจุไว้ในหลักสูตรรายวิชาการแสดงห้องถ่าย รวมทั้งการถ่ายทอดจากรุ่นพี่สู่รุ่นน้อง เพื่อสืบทอดและรักษาฐานรากแบบดั้งเดิมไว้ จัดน้ำยาราชปัลส์สัญจรเพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ทางภาษาไทยในสถาบัน จัดการแสดงในงานเทศกาลต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกสถาบัน จัดการแสดงเวทีกลางของชุมชน จัดการแสดงงานวัฒนธรรมระดับภูมิภาค ระดับชาติ และระดับนานาชาติ และถ่ายทอดทำรำที่เป็นต้นแบบพร้อมข้อมูลต่าง ๆ มอบผลงานให้กับสถาบันการศึกษาอื่น ๆ นำไปแสดงเผยแพร่

ส่วนหน่วยงานภายนอก ควรจัดกิจกรรมให้กับบุคลากรในหน่วยงานต่าง ๆ ที่สนใจ จัดสัมมนาเสนอผลงานของนักศึกษาและอาจารย์ก่อตั้งสถาบันราชภัฏภาคใต้ จัดประกวดครรภ์นำภาษาประดิษฐ์พื้นบ้านภาคใต้ เพื่อให้ได้ฝึกทำรำที่ถูกต้อง ได้ศึกษาข้อมูลจากต้นแบบ จัดอบรมเชิงปฏิบัติการโดยกำหนดครุฑ์การแสดงให้เหมาะสมกับเวลา เพื่อให้ผู้เข้าอบรมได้รับรู้จริง ๆ จัดเวทีสนทนา นักศึกษาพื้นบ้านภาคใต้กับแนวคิดการประดิษฐ์เพลงประกอบละครรำนำภาษาประดิษฐ์ จัดทำเอกสารสื่อเผยแพร่ผู้ที่สนใจประกอบการสัมมนาหรือการเผยแพร่แต่ละครั้ง หรือจัดทำวีดิทัศน์ ซีดี บันทึกการแสดงต้นแบบเพื่อสะท้อนในการศึกษาและเผยแพร่ ความนิยมดังสถาบัน ศูนย์วัฒนธรรมประจำอำเภอ ประจำจังหวัด

ค้านการเผยแพร่วรรภ์นำภาษาประดิษฐ์พื้นบ้านภาคใต้ พบว่า หน่วยงานต่าง ๆ ได้นำไปเผยแพร่และผลปรากฏดังนี้คือ หน่วยงานที่นำไปเผยแพร่ ได้แก่ สถานประกอบการต่าง ๆ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย โรงแรมต่าง ๆ ภายใต้การดำเนินการ โรงแรมราชภัฏมหาสารคาม นักศึกษาและอุดมศึกษาในเขตภาคใต้ ชั้นเรียนภาษาไทย ชั้นเรียนแม่บ้าน วิทยาลัยภาษาไทยภาคใต้ และวิทยาลัยภาษาไทยในเขตกรุงเทพมหานคร วงดนตรีชื่อดังภาคใต้ เอกชัย ศรีวิชัย เป็นต้น การนำรำนำภาษาประดิษฐ์พื้นบ้านภาคใต้ไปเผยแพร่ ผลปรากฏดังนี้คือ เพื่อคงความสนใจให้มาซื้อสินค้าที่จัดจำหน่ายของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยและสถานประกอบการต่าง ๆ ซึ่งได้ผลดีในระดับหนึ่ง หรือการแสดงตามโรงแรมและงานเทศกาลต่าง ๆ ได้รับความสนใจ ส่วนสถาบันการศึกษา ระดับต่าง ๆ ที่นำการแสดงไปแสดง ปรากฏว่างานครั้งผิดเพี้ยนไปจากต้นแบบเดิม ทั้งลีลาทำรำและการแต่งกาย อาจเป็นเพราะความไม่เข้าใจแนวคิดของการแสดงชุดนั้น ๆ วงดนตรีชื่อดังในภาคใต้ นำรำนำชานไปไว้เสียในรูปแบบคลอก หน่วยงานที่นำไปแสดงบางสถาบันประกาศที่ไม่ของรัฐบาลและบางสถาบันไม่ได้ประกาศที่มา การแสดงบางชุดได้นำไปปรับปรุงและถ่ายทอดคิดว่า ต้นแบบเดิม เพราะผู้ถ่ายทอดมีพื้นฐานภาษาไทยที่คี

ค้านปัญหาและอุปสรรคระบบนาฏยประจำชั้นปีพื้นบ้านภาคใต้และแนวทางแก้ไข พนวจ มีสาระต่างๆ ดังนี้คือ

ปัญหาและอุปสรรค ขาดงบประมาณในการดำเนินการและศึกษาข้อมูลภาคสนาม นักศึกษามีประสบการณ์น้อย ขาดข้อมูลและวัสดุคับ การประจำชั้นปีแนวคิดช้า ๆ ของรุ่นพี่ ค้านการแสดงแต่ละรุ่นไม่เหมือนกัน ไม่ตรงตามรูปแบบเดิม บางสถาบันนักศึกษาไม่นิยมเรียน วิชาเอกนาฏศิลป์ เพราะมีความเชื่อว่าขัดกับหลักศาสนา ขาดบุคลากรค้านคนครีในการคิดประจำชั้นปี ทำให้ไม่คิดถึงตัวในการสร้างสรรค์ผลงาน วงคนครีพื้นบ้านไทยพุทธเสียงดังมาก ผู้ประกอบการไม่นิยมน้ำไปบรรเลงตามโรงเรียนระดับ ๕ ดาว เมืองท่องเที่ยวใหญ่ ๆ ทำให้ขาดโอกาสเผยแพร่ บุคลากรผู้สอนค้านนาฏศิลป์ มีภาระงานบริหารและงานสอนมากเกินไป ทำให้ไม่มีเวลาในการสร้างสรรค์ผลงานใหม่ ๆ และบางหน่วยงานนำผลงานระบำนาญาประจำปีพื้นบ้านภาคใต้ไปแสดงระดับภูมิภาค ระดับชาติ และระดับนานาชาติ บางครั้งไม่ได้กล่าวถึงที่มาของการแสดงนั้น ๆ อาจทำให้เกิดความเข้าใจผิดได้ว่าเป็นผลงานของสถาบันที่นำไปเผยแพร่

ส่วนแนวทางแก้ไข กล่าวคือ สถาบันการศึกษาหรือหน่วยงานภายนอกควรจัดสร้างงบประมาณสนับสนุนให้ทุนในการวิจัยหรือเก็บข้อมูลภาคสนาม รวมทั้งในการดำเนินการจัดทำประจำปีพื้นบ้านนาฏยประจำชั้นปีให้ครบวงจร ค้านคนครี เครื่องแต่งกาย ชนสามารถนำการแสดงออกเผยแพร่ได้สถาบันที่เป็นต้นแบบ ควรจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการ ฝึกหัดทำรำที่ถูกต้อง พร้อมจัดทำเอกสารประกอบ ควรจัดให้มีการศึกษาดูงานเพื่อหาประสบการณ์และรับฟังให้เกิดแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงาน สถาบันที่ไม่มีนักศึกษาวิชาเอกนาฏศิลป์ ควรจัดในรูปแบบกลุ่มผู้สนใจ ฝึกหัดทำรำ และจัดการแสดงเฉพาะกิจในโอกาสที่สำคัญ ๆ ปัญหาค้านขาดบุคลากรค้านคนครี ควรขอความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอกหรือศิลปินพื้นบ้าน และควรพัฒนารูปแบบการผสมผสาน ปรับให้วงศ์พากย์ ซึ่งเป็นวงคนครีภาคกลางเล่นได้ เพื่อจะได้นำไปเผยแพร่ได้มากขึ้น เพราะเมืองท่องเที่ยวใหญ่ ๆ เช่น ภูเก็ต นักคนครีมักเป็นคนภาคกลาง ส่วนค้านภาระงาน ควรลดภาระงานบางค้านจัดสร้างให้มีเวลาศึกษาค้นคว้าทำงานวิจัยค้านนาฏยประจำปีพื้นบ้านบ้าง สถาบันที่สร้างสรรค์ผลงานระบำนาญาประจำปีพื้นบ้าน ควรร่วบรวมข้อมูล จัดตั้งสิทธิ์เป็นนวัตกรรมพัฒนาทางปัญญา

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องระบบนาฏยประจำปีพื้นบ้านภาคใต้ พนประจำปีพื้นบ้านภาคใต้ พบประเด็นที่นำมาอภิปราย ดังต่อไปนี้

1. วิวัฒนาการของระบบนาฏยประจำปีพื้นบ้านภาคใต้
2. การนำออกลักษณะพื้นบ้านมาเป็นแนวคิด
3. การพัฒนารูปแบบการแสดง
4. การสืบทอดและการเผยแพร่
5. ปัญหาและอุปสรรค

1. วิัฒนาการของระบบภาษาไทยประดิษฐ์ที่นับถ้วนภาคใต้ สถาบันราชภัฏสงขลาเป็นสถาบันแห่งแรกที่เปิดสอนหลักสูตรวิชาเอกภาษาไทยศิลป์ ครุศาสตรบัณฑิต ปีการศึกษา 2521 จากหลักสูตร การเรียนการสอนจึงได้กำหนดให้นักศึกษาทำกิจกรรม 2 ชนิดก่อนจบการศึกษา คือ การจัดการแสดงละครเด่นรูปแบบ และการประดิษฐ์ระบบ 1 ชุด ซึ่งกิจกรรมทั้ง 2 ชนิด มีอาจารย์ที่ปรึกษา กำกับดูแลอย่างใกล้ชิดก่อนนำเสนอผลงานออกสู่สาธารณะ ทั้งนี้สอดคล้องการกิจการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา ค้านทานบูรุษรุ่งศิลป์และวัฒนธรรม โดยมุ่งศึกษาศักดิ์วิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท่องถิ่น เพยแพร่โดยผ่านกระบวนการเรียนการสอน กิจกรรมนักศึกษาและสู่ชุมชน ด้วยรูปแบบที่หลากหลาย เพื่อให้สามารถดำเนินรักษาไว้ซึ่งความเป็นเอกลักษณ์และความภูมิใจในวัฒนธรรมของตน (สถาบันราชภัฏสงขลา. น.ป.ป. : 4-5)

ต่อมาเมื่อสถาบันราชภัฏอื่น ๆ ในภาคใต้ได้เปิดสอนวิชาเอกภาษาไทยศิลป์ ลดอาจารย์และนักศึกษาได้คิดประดิษฐ์ระบบแนวต่าง ๆ หลากหลายมากมายขึ้น โดยนำลักษณะวิธีชีวิตรัชพและศิลปวัฒนธรรมตามแหล่งที่สถาบันราชภัฏต่าง ๆ ตั้งอยู่ มาเป็นแนวคิดประดิษฐ์ระบบ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สิริชัยชาญ พิกจารุณ (2539 : 301) ที่เสนอว่า การกิจค้านทานบูรุษรุ่งศิลป์และวัฒนธรรม ขอเบตที่กว้างขวางขึ้น โดยไม่จำกัดอยู่เฉพาะการอนุรักษ์รักษาวัฒนธรรมไทยเท่านั้น แต่รวมถึงการศึกษาให้เข้าใจความเป็นไทยถ่องแท้และพัฒนาคุณลักษณะใหม่ที่ต้องการ สถาบันอุดมศึกษาควรมุ่งเสริมสร้างคุณลักษณะทางวัฒนธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ให้เกิดแก่บุคคล องค์กรและสังคม รวมถึงการสร้างบรรยายการทางวัฒนธรรมในสถาบันอุดมศึกษาให้เป็นต้นแบบแก่นักศึกษา อาจารย์ และบุคลากรภายนอก สถาบันอุดมศึกษาควรสนับสนุนงานทานบูรุษรุ่งศิลป์และวัฒนธรรมเข้าเป็นส่วนหนึ่งในการจัดการเรียนการสอน กิจกรรมนักศึกษา ตลอดจนจัดบรรยายศาสสั่งแวดล้อมต่าง ๆ ในสถาบัน

2. การนำเอกลักษณ์ที่นับถ้วนมาเป็นแนวคิด เอกลักษณ์ที่นับถ้วนภาคใต้ค้านอาชีพได้นำมาเป็นแนวคิดระดับนานาภูมิประดิษฐ์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 42.5 การที่แนวคิดค้านอาชีพอยู่ในระดับสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพื่อการเข้าถึงข้อมูลของผู้ประดิษฐ์ที่ร่าเริงและความคุ้นเคยของอาชีพเหล่านี้นั่นย่อมเป็นแรงบันดาลใจที่สำคัญในการสร้างสรรค์ผลงาน ดังที่ สาวก เวชสุรักร (อ้างถึงในธรรมรัตน์ โควสกุล. 2543 : 28) กล่าวว่า แรงบันดาลใจทางจิตวิทยาตามความหมายที่นำมาปรับใช้การสร้างสรรค์งานทางภาษาไทยศิลป์ไทย หมายถึง สิ่งแวดล้อมจากสถานการณ์และบุคคลที่มีส่วนกระตุ้นให้มุขย์เกิดพฤติกรรมในการประดิษฐ์สร้างสรรค์ขึ้นใหม่ โดยการสื่อความหมายอ่อนน้อมถ่อมตนต่อกระบวนการทางศิลปะ เพื่อให้เห็นวิถีทางการดำเนินชีวิตของบรรพบุรุษและคุณค่า

ส่วนการนำขึ้นตอนต่าง ๆ ในการประกอบอาชีพอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลที่เป็นความจริง เพียงแค่นำมาถ่ายทอด สื่อสารกามาเป็นท่ารำตามหลักภาษาไทยศิลป์ไทย จึงเป็นงานที่ผู้ประดิษฐ์ที่ร่าเริงสามารถนำเสนอเป็นระบบได้ ชุดที่ได้รับความนิยมในภาคใต้ เช่น ระบบทิ้งกุນกานรี หรือระบบ

ปั้นหน้อ ของสถาบันราชภัฏสงขลา และชุดระบำป่าเตี้๊ะ ของสถาบันราชภัฏยะลา การแสดงทั้ง 2 ชุด เป็นการแสดงที่ลำดับขั้นตอนของการประกอบอาชีพและนำเสนอ รวมทั้งคนครีและรูปแบบ การแต่งกายสื่อความเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นอย่างชัดเจน แต่นี่ข้อควรพิจารณาคือ ผู้นำระบำ เหล่านี้ไปเผยแพร่ ควรศึกษาต้นแบบและผู้แสดงควรทำความเข้าใจขั้นตอนเหล่านั้นจริง ๆ เพื่อที่จะ ได้สื่อความหมายของมานะพื้นฐานของความเช้าใจ หรืออาจบรรยายประกอบการแสดง แต่ไม่ควร มาเกินไปจนทำให้ผู้ชมเกิดความรำคาญ อาจบรรยายคำและแทรกกระหว่างรำเป็นช่วง ๆ ตามความ เห็นชอบ การแต่งกายรักกุน เคลื่อนไหวได้สะดวก คนครีที่บรรเลงการใช้คนครีสด เพื่อเสริมให้ การแสดงน่าสนใจ สนุกยิ่งขึ้น จึงกล่าวได้ว่าอาชีพต่าง ๆ ของคนในท้องถิ่น จึงควรพิจารณาและนำ มาเป็นแนวคิดของระบำ นอกจากได้รับประโยชน์ด้านความสนุกสนาน รื่นเริงด้านการแสดงแล้ว ยังเป็นการสนับสนุนนโยบายรัฐบาล หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ เพิ่มรายได้ให้คนในชนชั้นอีกทาง หนึ่งด้วย

ส่วนแนวคิดด้านการนำกีฬาพื้นบ้านมาเป็นระบำ มีเพียงชุดเดียวคือ ระบำไก่ชน จัดเป็น ระบำที่ได้รับความนิยมแพร่หลาย ได้นำไปแสดงในโอกาสต่าง ๆ หน่วยงานและสถาบันการศึกษา รวมทั้งวงคนครีของนักร่องรอยอดีตของภาคใต้นำไปแสดงทั้งรูปแบบสวยงามและแนวลดลงขั้น โดยเฉพาะในงานรื่นเริง สังสรรค์ ผู้ชุมชนสามารถมีส่วนร่วมในการแสดงด้วยการเชียร์ รวมทั้งการ พนัน ซึ่งนำความสนุกสนานทั้งผู้แสดงและผู้ชมได้เป็นอย่างดี การนำกีฬาพื้นบ้านมาเป็นแนวคิด จึงควรพิจารณานานา民族ในรูปแบบการแสดงให้มากกว่านี้

3. การพัฒนารูปแบบการแสดง รูปแบบการแสดงระบำนาภูมิประดิษฐ์พื้นบ้านภาคใต้ สามารถถูกค่าว่าได้ว่า ในระยะ 10 ปีแรก (พ.ศ. 2522-2531) ลักษณะการแสดงเน้นการนำเสนอการ เสียงและการประกอบอาชีพ รวมทั้งการนำศิลปวัฒนธรรมดั้งเดิมค้านคนครี ด้านการแสดง แบบไทยพุทธ และระบำ เด็น ตามวิถีแบบไทยบุสติมน้ำเป็นแนวคิดในการประดิษฐ์ระบำ โดย เนพะองค์ประกอบค้านเครื่องแต่งกายเรียนง่าย นำผ้าพื้นเมืองมาตัดเย็บเป็นเครื่องแต่งกาย เครื่อง ประดับประยุกต์จากวัสดุง่าย ๆ ที่สามารถประดิษฐ์ได้เอง ส่วนในระยะเวลา 10 ปีหลัง (พ.ศ. 2532- 2542) มีการนำเสนอรูปแบบการแสดงที่เสียงแบบอธิบายตนเองคน นางเงือก นางกินนร ภารวาด ภารปืน การแสดงที่ถืออุปกรณ์ประกอบการร่ายรำ การแสดงที่จัดเป็นรูปแบบวนและการแสดงที่ พสมพสถานของคนในกลุ่มชน จะเห็นได้ว่า รูปแบบการแสดงมีความหลากหลาย มีการนำเสนอ แนวคิดค้านต่าง ๆ มาประดิษฐ์เป็นระบำ รวมทั้งแนวคิดค้านนาภูมิศิลป์เพื่อบ้านนาพสมพسان ทั้ง รูปแบบการนำเสนอ การเดินประกอบ การรำ และการแพรเดว รูปแบบต่าง ๆ ดังที่ ธรรมรัตน์ โภวสกุล (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษานาภูมิประดิษฐ์ในงานโครงการนาภูมิศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ ชุมพลงกรณ์นาวิทยาลัย ปี พ.ศ. 2534-2541 พนว่า รูปแบบเป็นงานนาภูมิศิลป์ไทยประยุกต์เป็น ส่วนมาก โดยการนำท่ารำจากนาภูมิศิลป์ไทยเป็นหลักในการสร้างสรรค์ผลงาน นอกจากนี้ยังนำท่า

เด็นในนากยศลปะวันตก ท่าธรรมชาติของคน ท่าเดินแบบพุทธกรรมของสัค์ มาพสมพาน กับท่านนากยศลป์ไทย การจัดรูปแบบ การแปรແດວ ลักษณะการดึงหุ้นนักเป็นรูปทรงเลขคณิต ซึ่ง อาจกล่าวได้ว่า กระแสโลกภิวัตน์ เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้การแสดงนาฏยประดิษฐ์พื้นบ้านภาคใต้ ในระยะเวลา 10 ปีหลัง มีการปรับเปลี่ยน รวมทั้งการมีโอกาสได้ร่วมแสดงในงานสำคัญ ๆ ระดับ ประเทศ มีการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระดับนานาชาติ จากประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้รับเงินนำมารสู่ การพัฒนาระบบฯ โดยเฉพาะด้านเครื่องแต่งกายระบบนาฏยประดิษฐ์ในปัจจุบัน มีการประดิษฐ์คิด ค้นรูปแบบเครื่องประดับที่สวยงาม คงทน จัดซื้อได้ในราคาน้ำเงิน แต่ไม่แพงนัก เสริมให้การแสดง อลังการ หรูหรา สวยงาม แต่ข้อควรระวังในการนำมาสู่การแสดง ควรพิจารณาให้เหมาะสม ไม่เป็นอุปสรรคในการเคลื่อนไหวร่ายรำ

ส่วนด้านคนครี พบร่วมกับ ลักษณะคนครีแบบไทยพุทธ ซึ่งเป็นคนครีประจำกอง โนราและหนัง ตะลุง ลักษณะเสียงของคนครีมีเสียงดังเร้าใจ โดยมีปีเป็นเครื่องดนตรีคำเนินทำนอง และทับ กล่อง โนม่ ฉึ่ง เป็นเครื่องจังหวะ เหมาะสมกับการแสดงที่แสดงกลางแจ้ง ทั้งนี้อาจสืบเนื่องมาจากวัฒนธรรม การรำโนรา การเล่นหนังตะลุง เป็นมหัศพที่แสดงบนเวทีหรือโรงหนัง ซึ่งแสดงกลางแจ้ง จึง ต้องการเสียงของคนครีที่ดังฟังชัด แต่มีอ่อนโยนการแสดงในโรงเรนหรือห้องแคบ ๆ จึงทำให้นักท่องเที่ยว บางกลุ่มรับไม่ได้ จึงไม่นิยมนำไปแสดงในสถานที่ดังกล่าว จึงควรพิจารณาปรับปรุงร่วง อาจสน วะใหม่ให้สามารถนำไปบรรเลงได้ ทั้งนักคนครีพื้นบ้านและนักคนครีมืออาชีพภาคกลาง

4. การสืบทอดและการเผยแพร่ รับนำนาฏยประดิษฐ์พื้นบ้านภาคใต้ สถาบันการศึกษา ระดับต่าง ๆ ในภาคใต้ ได้นำไปเผยแพร่ในรูปแบบต่างกัน เช่น การประกวดในโอกาสต่าง ๆ ใน ระดับประถมศึกษา รวมทั้งการแสดงกิจกรรมในเทศบาลที่สำคัญ ๆ ที่จัดขึ้นตามภูมิภาคที่ตั้ง สถาบันราชภัฏ รวมทั้งระดับนักเรียนศึกษาและอุดมศึกษา ชุดที่นิยมนำไปแสดง เช่น รับเข้าห้องนอน ร่อนรำ รับนำนาดิก รับนำจินตปาร์ตี รับนำป่าเตี๊ะ รับนำชนไก่ และรับอาสาันนะโภคะ เป็นต้น นอกจากแสดงภายในประเทศไทยแล้ว การแสดงบางชุดได้มีโอกาสนำไปเผยแพร่ต่างประเทศ ตาม โครงการแลกเปลี่ยนของสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาภาคใต้กับประเทศเพื่อนบ้าน จึงอาจ กล่าวได้ว่า ชุดการแสดงที่ประดิษฐ์ขึ้นใหม่ สามารถนำไปแสดงเป็นตัวแทนของภาคใต้ได้อย่างคี ทั้งนี้อาจเป็นพระชุดการแสดงดังกล่าวได้แสดงเอกลักษณ์ของท้องถิ่น ไม่ว่าด้านแนวคิด รูปแบบ การแสดง คนครี รวมทั้งการแสดงต่างกัย แต่ข้อควรพิจารณาในการสืบทอดและการเผยแพร่ คือ เอกสารข้อมูล ประวัติความเป็นมาของชุดการแสดงเหล่านี้ ควรจัดทำและเผยแพร่ในรูปแบบที่ หลากหลาย เช่น การประกาศที่มากของรับนำก่อนการแสดง การทำเอกสารแผ่นพับ วีดิทัศน์ ซึ่ง รวมทั้งการจัดทำเว็บไซต์ สร้างการสืบทอดคนนี้ สถาบันราชภัฏที่คิดประดิษฐ์ท่ารำควรมีการบันทึก ทำรำต้นแบบ การถ่ายทอดจากรุ่นพี่สู่รุ่นน้องเพื่อรักษาต้นแบบเดิมไว้ รวมทั้งการบรรจุไว้ใน หลักสูตรรายวิชาท้องถิ่น เป็นต้น

5. ปัญหาและอุปสรรค พบว่า ด้านงบประมาณเป็นปัญหาสำคัญที่สุด ขาดงบประมาณในการดำเนินการ การเก็บข้อมูลภาคสนาม การดำเนินการประดิษฐ์ทำรำ รวมทั้งการประดิษฐ์เครื่องแต่งกาย ชิ่งเครื่องแต่งกายและเครื่องประดับที่มีคุณภาพ คงทน รูปแบบสวยงามมีราคาค่อนข้างสูง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและปัญหาของ สรีราชชาญ พิกຈารณ (2539 : 287) ที่กล่าวว่า ปัญหาด้านงบประมาณ งบประมาณของรัฐ ไม่เอื้อที่จะพัฒนานาภูมิปีและคนตระ ยังมีสาเหตุมาจากการ ไม่เข้าใจในคุณค่าและความสำคัญของการจัดการศึกษาด้านนาภูมิปีและคนตระ การบริหารมีประสิทธิภาพลดลง ขาดการวางแผนและการจัดการในด้านงบประมาณของวิทยาลัย ส่งผลให้บุคลากรขาดแรงจูงใจในการทำงาน ขาดอุปกรณ์การสอนการแสดง รวมทั้งสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ สถานที่ฝึกวิชาชีพ และสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปไม่เอื้อต่อการทำงาน ด้านคนตระ จัดว่าเป็นปัญหาสำคัญเช่นกัน การขาดบุคลากรในการคิดประดิษฐ์ทำนองเพลงประกอบการแสดง ทำให้ไม่คล่องตัวในการสร้างสรรค์งาน และไม่สามารถสร้างงานได้ตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่วางไว้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรสนับสนุนให้มีการประดิษฐ์ระบบนำภูมิปีและคนตระในสถาบันการศึกษาระดับต่าง ๆ
2. ควรมีการศึกษาวิจัยระบบนำภูมิปีและคนตระพื้นบ้านระดับอุบมศึกษาภาคใต้
3. หน่วยงานภาครัฐและเอกชนควรสนับสนุนด้านงบประมาณในการศึกษาด้วย รวมทั้งการสร้างสรรค์ผลงาน